

**АСОЦИАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА РИБНИ ПРОДУКТИ – БГ
ФИШ**

ПРИЗНАТА МЕЖДУБРАНШОВА ОРГАНИЗАЦИЯ

гр. София, бул. "Витоша" № 31-33, ет. 6, тел./факс 02/981 75 89, ЕИК: 131015001

www.bgfish.com E-Mail: bgfish@bgfish.com

изх.№023/21.07.2026

До г-н Пламен Абровски

Министър на Министерство на земеделието и храните

Копие до:

г-н Красимир Чакъров - Зам. Министър на МЗХ

проф. Крум Недялков - Зам. Министър на МЗХ

проф. Иван Полигоров - Зам. Министър на МЗХ

Във връзка с проведената на 06.07.2026 г. среща в Министерството на земеделието и храните и поставените от нас въпроси и проблеми, предоставяме в писмен вид основните теми и конкретните предложения на Асоциация на производителите на рибни продукти БГ ФИШ за тяхното решаване.

Предложенията ни са насочени към въвеждане на нови и изменение на съществуващи закони, регулаторни и административни режими с цел подобряване на бизнес средата, изсветляване на сектора и създаване на равнопоставени условия за всички оператори по веригата на производство, преработка и търговия с продукти от риболов и аквакултури.

Сектор „Рибарство и аквакултури“ е изправен пред сериозни предизвикателства, свързани с остаряла нормативна уредба, висока административна тежест, нелоялна конкуренция, недостиг на работна ръка, намаляващи рибни ресурси и липса на адекватни политики, съобразени със съвременните условия за развитие на бизнеса. Това налага предприемането на своевременни законодателни и административни мерки, които да гарантират устойчивото развитие и конкурентоспособността на сектора.

В тази връзка предлагаме да бъдат разгледани следните приоритетни въпроси и конкретни мерки за тяхното решаване:

I. Законодателни и регулаторни промени

1. В Република България се произвежда риба в неидентифициран брой рибарници и други водни съоръжения, които не са регистрирани по Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА) и/или Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД). Това създава възможност за неконтролирано производство и реализация на пазара на риба с неизяснен произход и здравен статус, което представлява риск за безопасността на храните, създава нелоялна конкуренция за изрядните производители и допринася за развитието на сивия сектор.

Причините за този проблем са свързани както със съществуващите закони и административни изисквания за регистрация на обектите за производство на риба и други водни организми, така и с липсата на механизми за идентифициране и регистриране на нерегламентираните производствени обекти.

Предлагаме да бъдат предприети административни и законодателни мерки за облекчаване на регистрационните режими, идентифициране и регистриране на нерегистрираните обекти и осигуряване на пълна проследимост на продукцията по цялата хранителна верига.

При необходимост Асоциация БГ ФИШ е готова да участва в изготвянето на нормативни промени и условия за регистрация на екстензивните стопанства, така че всички оператори на пазара да бъдат поставени при равни условия. Необходимо е всеки производител да спазва еднакви изисквания по отношение на регистрацията на обектите, проследимостта на продукцията, заплащането на дължимите такси и разрешителни, използването на качествени и безопасни фуражи и прилагането на ветеринарномедицинските правила при отглеждането и лечението на рибата.

2. На пазара на дребно се предлага продукцията за крайния потребител, която често не е опакована и етикетирана по начин, гарантиращ нейния произход и проследимост. Това създава предпоставки за подмяна и фалшифициране на продукцията от аквакултури, нелоялна конкуренция и затруднява ефективния контрол от страна на компетентните органи.

Предлагаме да бъдат въведени задължителни изисквания за опаковане и етикетирание на мидите, предназначени за крайния потребител, като върху опаковките ясно се посочват датата на производство, произходът на продукцията (одобрена ферма или класифицирана производствена зона), предприятието, извършило опаковането, както и BG номерът на одобрения обект. При продажба на по-малки количества от по-големи разфасовки предлагаме оригиналният етикет да се съхранява в търговския обект за определен период от време, с цел осигуряване на проследимост и възможност за последващ контрол.

По отношение на охладената риба от аквакултури считаме, че следва да се насърчава предлагането на почистена, филетирана или разфасована продукция в потребителски опаковки с ясно обозначен производител или предприятие, извършило обработката.

Предвид традицията за продажба на жива риба в България, е необходимо да се засили контролът върху нейния произход и проследимостта ѝ от производственото стопанство до търговския обект. Особено внимание следва да се обърне на случаите, в които в магазините се извършват дейности по почистване, разфасоване, опаковане, замразяване или последваща обработка на рибата, без същите да са включени в разрешителните на обектите и без издаден съответен BG номер от компетентния орган.

Необходимо е да се засили контролът върху произхода, партидите и количествата рибна продукция, постъпваща и реализирана в търговската мрежа, което ще осигури по-добра проследимост на храните, ще ограничи възможностите за нерегламентирани практики и ще допринесе за изсветляването на сектора.

3. **Да бъдат преразгледани и удължени сроковете за подаване на годишния Информационно-статистически формуляр (ИСФ) към ИАРА.**

Настоящият срок за подаване на ИСФ (на практика до 20 януари) създава сериозни затруднения за предприятията от сектор „Рибарство и аквакултури“ и техните счетоводни екипи, тъй като изисква приключване на финансовата година в изключително кратък срок. Това увеличава административната тежест и създава предпоставки за неточности в подаваната информация.

Подадените данни се използват при проверки, оценки на проектни предложения и прилагането на различни схеми за подпомагане, поради което е от съществено значение те да бъдат пълни и достоверни.

Предлагаме срокът за подаване на годишния ИСФ да бъде удължен най-малко до 30 април, а при възможност – до 31 май. Това ще намали административната тежест за предприятията и ще осигури предоставянето на по-качествена и надеждна информация, съобразена и със законовите срокове за подаване на годишните финансови отчети и данъчни декларации.

4. Относно класификацията на производствените зони за добив на миди (диви и култивирани) **предлагаме производствените зони да бъдат класифицирани съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2019/627, да бъде публикуван публичен регистър на зоните и да се засили насрещният контрол при търговията с миди.** Необходимо е също да бъдат определени зони за повторно полагане на миди, разположени на достатъчно разстояние от мидените ферми.

Следва да се отчете и ограничената възможност за пречистване на миди в страната. Към момента само няколко предприятия разполагат със системи за пречистване и не могат да поемат целия добив през активния сезон при необходимост от пречистване вследствие на влошено качество на водите. По темата вече сме предоставили на МЗХ подробно становище и презентацията относно класификацията на производствените райони за добив на миди.

Обръщаме внимание и на необходимостта от синхронизиране на регистрите на БАБХ и ИАРА, тъй като от над 3 200 водни обекта в страната едва около 780–800 са регистрирани и в двете институции. Това затруднява ефективния контрол и създава предпоставки за нерегламентирано производство и нелоялна конкуренция.

5. Риболовният флот не може ефективно да се възползва от възможностите за подпомагане по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021–2027 поради действащите правила в Плана за управление на риболовния флот. Част от заложените условия не отчитат реалното състояние на сектора и на практика ограничават възможностите за реструктуриране на флота и намаляване на риболовното усилие.

Корабособствениците не могат да се възползват от мерките за окончателно преустановяване на риболовната дейност, въпреки че това би допринесло за опазването на рибните ресурси и устойчивото развитие на сектора. Съществуващите правила създават предпоставки за нелоялни практики и не стимулират постигането на основните цели на политиката по управление на флота.

Предлагаме да бъдат преразгледани и изменени правилата, разписани в Плана за управление на риболовния флот, така че да се създадат реални възможности за неговото реструктуриране, намаляване на риболовното усилие и устойчиво управление на рибните ресурси.

II. Устойчиво управление на рибарството и морските ресурси

6. Следващ сериозен проблем е прекомерният административен и контролен натиск върху риболовния флот. Ежедневните проверки, извършвани от служителите на Гранична полиция и ИАРА, често затрудняват нормалното упражняване на риболовната дейност. В определени периоди риболовните кораби и екипажите им се проверяват ежедневно, като всяка проверка отнема значително време и води до допълнителна административна тежест за операторите.

Особено сериозен е проблемът при улова на бяла мида. Освен регулярните проверки, риболовните лодки са обект на постоянно наблюдение и проследяване, а при установяване на използване на неразрешени уреди се образуват административнонаказателни производства.

В същото време ИАРА ежегодно издава разрешителни за улов на бяла мида по ръчен способ, който на практика е неприложим при условията на Черно море, поради липсата на приливно-отливни процеси и спецификите на местообитанията. В продължение на години секторът предлага използването на конструирани олекотени уреди за събиране на бели миди от плитките крайбрежни зони, които до момента не са нормативно уредени.

Считаме, че е необходимо компетентните институции да предприемат действия за оценка и нормативно регламентиране на подходящите уреди за улов на бяла мида. В противен случай съществуващият режим поставя рибарите в ситуация, при която им се издават разрешителни за дейност, която на практика не може да бъде осъществявана законосъобразно.

Ако не съществува възможност за въвеждане на разрешен и нормативно регламентиран способ за улов, следва да бъде обсъдено и преустановяването на този вид риболов, вместо да се допуска продължаваща несигурност и административен натиск върху заетите в сектора.

7. Настояваме да бъде узаконен модифицираният уред за улов на бяла мида, съобразен със специфичните условия на Черно море, където поради липсата на приливно-отливни процеси събирането на миди по ръчен способ е практически невъзможно.

БГ ФИШ вече е представила в МЗХ подробно становище, включващо технически характеристики, скици, описание на уреда и ограничителни мерки при неговото използване,

както и предложение за внедряването му след научна оценка и експериментално доказване на минималното му въздействие върху дънните обитатели.

Предложението ни беше подкрепено и от други браншови организации, а МЗХ пое ангажимент за създаване на законова възможност в Закона за рибарството и аквакултурите определени уреди да бъдат разрешени по изключение и детайлно регламентирани с наредба на министъра.

Предвид очакваното забавяне на законодателните промени, настояваме процедурата по нормативното уреждане на този уред да бъде приоритетно разгледана, тъй като той ще позволи извършването на устойчив и контролиран улов на бяла мида с минимално въздействие върху морската среда.

8. Отново предлагаме да бъде въведена ежегодна тримесечна забрана за улов на бяла мида. Мотивите ни са свързани с намаляването на ресурса вследствие на прекомерния улов и необходимостта от осигуряване на устойчиво управление на популацията.

Научните препоръки са за въвеждане на поне тримесечен период на забрана, който да осигури възстановяване на вида, стабилност на популацията и предвидимост за развитието на сектора.

Предложението на БГ ФИШ, подкрепено със становища на научната общност, е представяно и обсъждано на няколко последователни заседания на Консултативния съвет към министъра на земеделието и храните, което считаме за достатъчно основание за въвеждане на по-дълъг период на забрана за улов на бяла мида.

9. Предлагаме военните учения в българската акватория на Черно море, включващи подводни детонации, да се провеждат извън основните риболовни райони – след 200-метровата изобата.

Провеждането на подобни учения оказва съществено въздействие върху морската екосистема, като води до разпръскване на пасажите от пелагични видове риби, в частност цацата, която е изключително чувствителна към подводни детонации и трайно напуска традиционните риболовни полета. Негативно се засягат и популациите на делфините – защитен вид, при който подводните взривове могат да предизвикат тежки увреждания и летален изход, особено при младите екземпляри.

III. Развитие на аквакултурите и инвестициите

10. Да се преразгледа и облекчат изискванията за изграждане на ферми за аквакултура в морето. Световната тенденция и приоритет за ЕК е увеличаване производството наводни организми в условията на аквакултура. При нас процедурата за изваждане на всички разрешителни и одобрителни процедури трае около две години, което обезсмисля всяка бизнес идея да се изгражда ферма в морето. Нашето море е подходящо за всички видове аквакултура при съвременните технологии и е нужно да бъде намалена административна тежест, за да се стимулира производството на водни организми при контролирани условия, които да допълнят недостига на пазара от дива риба.

11. Предлагаме увеличаване на максималния размер на безвъзмездната финансова помощ по дейност „Продуктивни инвестиции и иновации в аквакултурите“ по ПМДРА.

През последните години секторът е изправен пред значително увеличение на разходите за суровини, строителство, оборудване, технологии и логистика, обусловено от инфлационните процеси и геополитическата нестабилност. Това доведе до съществено оскъпяване на инвестиционните проекти в аквакултурите.

Към настоящия момент максималният размер на безвъзмездната финансова помощ от 1 022 583,76 евро за целия програмен период не отговаря на реалните пазарни условия и ограничава възможностите за реализиране на съвременни, иновативни и устойчиви инвестиции в сектора.

Предлагаме да бъде увеличен максималният праг на подпомагане, което ще позволи изпълнението на стратегически инвестиции, ще насърчи модернизацията на предприятията и ще допринесе за по-ефективното усвояване на средствата по ПМДРА.

12. Предлагаме релокация на средства към дейност „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“.

Инвестициите в преработвателния сектор са от стратегическо значение за българските предприятия, тъй като повишават добавената стойност на продукцията, конкурентоспособността на бизнеса и допринасят за затварянето на производствения цикъл.

Към момента предвиденият финансов ресурс по дейността е недостатъчен, което се доказва от наличието на резервен списък с проектни предложения, отговарящи на всички условия за финансиране, но останали неодобрани единствено поради липса на бюджет.

Липсата на финансов ресурс възпрепятства модернизацията на предприятията и внедряването на иновативни технологии, като поставя българските производители в по-неблагоприятна конкурентна позиция.

Предлагаме да бъде разгледана възможността за прехвърляне на средства от дейности с по-нисък интерес или неизползван бюджет към дейност „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“, което ще позволи финансирането на резервните проекти и по-ефективното усвояване на средствата по ПМДРА.

13. Мерки за защита на производството и продукцията в сектор „Рибарство и аквакултури“

Производството на аквакултури е силно зависимо от състоянието на водните обекти и от природни фактори, върху които производителите нямат контрол. През последните години стопанствата търпят значителни икономически загуби, свързани с увеличената популация на рибоядните птици и загубата на рибна продукция при високи води и аварийни ситуации.

13.1.Рибоядните птици като сериозен проблем за сектора

Увеличаването на популацията на корморана, сивата и голямата бяла чапла води до значителни щети върху рибната продукция, повишена смъртност и допълнителни разходи за производителите.

Предлагаме да бъде проучен и приложен добрият европейски опит чрез създаване на механизъм за превенция и компенсиране на доказаните щети, причинени от рибоядните птици.

13.2.Защита на рибната продукция при високи води и аварийни ситуации

При интензивни валежи и високи води значителни количества рибна продукция напускат рибовъдните обекти и достигат до участъци, в които любителският риболов е разрешен. Към момента производителите не разполагат със законов механизъм за защита на произведената продукция при подобни извънредни обстоятелства.

Предлагаме да бъде въведена забрана за любителски риболов в участъците до 500 метра над и под язовирите и другите водни обекти, за които е издадено разрешително за извършване на дейност по аквакултури. Мярката ще ограничи икономическите загуби за производителите, без съществено да ограничава възможностите за упражняване на любителски риболов извън посочените зони.

IV. Административна тежест, междуинституционална координация и човешки ресурси

14. Административната тежест в сектор „Рибарство и аквакултури“ е сред основните фактори, които възпрепятстват развитието на предприятията. Продължителните процедури, честите искания за допълнителни документи и забавеното произнасяне на компетентните органи водят до забавяне на инвестициите, повишаване на разходите и създаване на правна несигурност.

В практиката се наблюдават случаи, при които след предоставяне на изисканите документи липсват своевременни последващи действия от страна на администрацията, а дружествата

остават в продължително изчакване без ясно определени срокове и яснота относно следващите стъпки по процедурите.

Допълнително се изискват документи и информация, които не са във владение на кандидатите или удостоверяват вече доказани обстоятелства. Нерядко се изисква представянето на конкретен административен акт, въпреки че същата информация е удостоверена с друг официален документ, издаден от компетентен държавен орган.

Предлагаме информацията и документите, които се съхраняват в държавната администрация, да се осигуряват по служебен път или да се допуска удостоверяването им чрез официални документи, издадени от компетентните органи. Считаме също, че след представяне на достатъчни доказателства за изпълнение на нормативните изисквания не следва да се изискват повторно документи или информация, освен при наличие на конкретни законови основания.

Подобни мерки ще намалят административната тежест, ще ускорят процедурите и ще създадат по-голяма правна сигурност за бизнеса.

15. Въпроси, изискващи координирани действия между компетентните институции

Наред с въпросите от компетентността на Министерството на земеделието и храните, съществуват и проблеми, чието решаване изисква координирани действия между различни държавни институции. Те оказват съществено влияние върху развитието на сектора на аквакултурите, възпрепятстват инвестиционния процес и създават значителна административна тежест за производителите.

15.1. Забавяне на процедурите по Закона за водите

Налице са значителни забавяния при издаването на административни актове, свързани с регистрацията на водовземни съоръжения и издаването на разрешителни за водовземане и водоползване. Това води до отлагане на инвестиционни намерения и затруднява нормалното осъществяване на стопанската дейност по причини, независещи от предприятията.

15.2. Забавяне при подновяването на разрешителни за водоползване

В практиката се наблюдават случаи, при които процедурите по подновяване на разрешителни не приключват в законоустановените срокове, въпреки своевременно подадените заявления от страна на операторите. Това създава риск от неблагоприятни правни последици, включително затруднения при регистрацията на обектите по Закона за рибарството и аквакултурите, без вина на предприятията.

15.3. Прекомерни изисквания за мониторинг

Производителите са задължени да извършват многобройни лабораторни анализи и мониторинг на показатели, част от които не са пряко свързани с безопасността на произвежданата продукция. В отделни случаи се изискват анализи, за които в страната липсват акредитирани лаборатории или чието извършване е практически невъзможно в предвидените срокове.

Предлагаме Министерството на земеделието и храните да инициира координация с Министерството на околната среда и водите, Басейновите дирекции и останалите компетентни институции с цел синхронизиране на административните процедури, съкращаване на сроковете за произнасяне и преразглеждане на изискванията за мониторинг. Това ще намали административната тежест за бизнеса и ще предотврати неблагоприятни последици за предприятията, породени от забавяне на административните производства по причини извън техния контрол.

16. Развитие на човешките ресурси в сектор „Рибарство и аквакултури“

Недостигът на квалифицирана работна ръка е един от най-сериозните проблеми в сектор „Рибарство и аквакултури“. Спецификата на дейността изисква практически умения и опит, а възможностите за намиране и задържане на подходящ персонал са все по-ограничени.

16.1. Недостиг на работна сила

Предприятията изпитват сериозни затруднения при намирането на работници, въпреки че предлагат дългосрочна заетост, обучение и социално-осигурителни права. На практика част от потенциалната работна сила не търси официална заетост, тъй като получаваните социални помощи и други форми на социално подпомагане не създават достатъчен стимул за сключване на трудов договор. Липсата на мотивация за започване на официална заетост и недостигът на квалифицирани кадри затрудняват производствения процес и ограничават възможностите за развитие на стопанствата.

16.2.Административни затруднения при наемането на работници от трети държави

Наемането на работници от трети държави е една от малкото реални възможности за преодоляване на недостига на работна ръка, но е свързано с продължителни и сложни административни процедури. Процесът по издаване на разрешения за работа и пребиваване, визи тип „Д“ и съгласуването между компетентните институции често продължава с месеци, а в отделни случаи и повече от година.

Допълнителни затруднения създават изискванията за легализация и превод на документи, забавянията при административното обслужване и липсата на достатъчна координация между институциите. Това създава значителна несигурност и допълнителни разходи за работодателите.

Предлагаме:

- да бъдат оптимизирани и съкратени процедурите по издаване на разрешения за работа и пребиваване на граждани на трети държави;
- да се подобри координацията между компетентните институции и да се гарантира спазването на нормативно установените срокове;
- да се разшири служебният обмен на информация и да отпадне изискването за представяне на документи, които могат да бъдат набавяни по служебен път;
- да бъдат разработени политики за насърчаване на заетостта, обучението и професионалната квалификация в сектор „Рибарство и аквакултури“.

Предлагаме Министерството на земеделието и храните да инициира междуведомствен диалог с компетентните институции за оптимизиране на процедурите по наемане на работници от трети държави и за намиране на устойчиви решения за преодоляване на недостига на работна ръка в сектора.

V. Конкурентоспособност и прозрачност на сектора

17. Влияние на сивия сектор върху дейността на производителите на аквакултури

Разпространението на сивия сектор в аквакултурите създава нелоялна конкуренция, нарушава пазарната среда и поставя в неравностойно положение законно работещите производители, които спазват нормативните изисквания и изпълняват своите данъчни и осигурителни задължения.

Основният проблем се проявява при реализацията на продукцията в търговската мрежа, поради което считаме, че контролът следва да бъде насочен към крайните търговски обекти. Към момента контролните правомощия са разделени между ИАРА и НАП, което затруднява извършването на цялостна проверка на произхода, придобиването и реализираните количества рибна продукция.

Липсата на възможност за съпоставяне на документите за произход, фактурите за закупените количества и документите за продажба създава предпоставки за нерегламентирана търговия, укриване на приходи и нелоялна конкуренция.

Предлагаме да бъдат разширени контролните правомощия на ИАРА и Националната агенция за приходите, като всяка от институциите да има възможност самостоятелно да изисква и съпоставя документите за произход, придобиване и реализация на продукцията. Това ще позволи по-ефективен контрол върху търговските обекти, ще ограничи възможностите за нерегламентирана търговия и ще допринесе за изсветляването на сектора и повишаване на събираемостта на публичните приходи.

Убедени сме, че предприемането на необходимите законодателни и административни мерки ще допринесе за намаляване на административната тежест, подобряване на бизнес средата и устойчивото развитие на сектор „Рибарство и аквакултури“. Изразяваме готовност да участваме в експертни срещи и работни групи за обсъждане на предложените мерки и изготвяне на конкретни решения.

Настояваме признатите от министъра на земеделието и храните, асоциации, организации на производителите и междубраншови организации да бъдат активно включвани при подготовката на нормативни промени, стратегически документи и политики за развитие на сектора. Това ще осигури по-добър диалог между администрацията и бизнеса, по-качествени решения, предвидимост и устойчиво развитие на сектор „Рибарство и аквакултури“.

С уважение,

Д-р Йордан Господинов-Изпълнителен директор и представляващ Асоциация на производителите на рибни продукти БГ ФИШ

Обща информация:

Сдружение „Асоциация на производителите на рибни продукти БГ ФИШ“ е юридическо лице с нестопанска цел в частна полза, признато като междубраншова организация по силата на Регламент (ЕС) №1379/2013 и Наредба № 7 от 22.11.2018 г. Организацията е с представителни функции за всички подсектори в рибарството. БГ ФИШ обединява 27 фабрики с 69% дял от преработката и търговията за 2024; 45 риболовни съда, от които 16 лодки и 29 кораба с 63% дял от риболова за 2025 г.; и 20 ферми за риба и миди с 33,5% дял от аквакултурата за 2025 г. БГ ФИШ е член на Консултативния Съвет за Черно море и на 21.11.2024 г. пое председателството за три години до края на 2027 г. БГ ФИШ е член на АИКБ. БГ ФИШ е член на Българска морска камара.